

Citiți lecția din manual: *Distrugerea comunităților evreiești din Basarabia și Bucovina*, notați schița lecției pe caiete și rezolvați fișele de lucru.

Distrugerea comunităților evreiești din Basarabia și Bucovina

1. „Curățarea terenului” în Basarabia și Bucovina

- 22 iunie-26 iulie 1941 - în cadrul *Operațiunii Barbarossa*, armata română, alături de cea germană, a eliberat teritoriul Basarabiei, nordul Bucovinei și Ținutul Herța de sub ocupația sovietică;

- 4 septembrie 1941 - România, prin Decretul-lege nr. 506, a organizat teritoriile eliberate de sub controlul U.R.S.S. în două unități administrativ-teritoriale:

a. Guvernământul Basarabiei (centrul la Chișinău): format din județele Bălți, Cahul, Cetatea Albă, Chilia, Ismail, Lăpușna, Orhei, Soroca și Tighina. Funcția de guvernator al Basarabiei a fost îndeplinită de general Constantin Voiculescu (1941-1943) și general Olimpiu Stavrat (1943-1944);

b. Guvernământul Bucovinei (centrul la Cernăuți): format din județele Câmpulung, Suceava, Rădăuți, Storojineț, Cernăuți, Hotin și Dorohoi. Funcția de guvernator al Bucovinei a fost îndeplinită de colonel Alexandru Rioșanu (1941), general Corneliu Calotescu (1941-1943) și general Corneliu Dragalina (1943-1944).

- 17 iunie și 8 iulie 1941 - la București, în cadrul ședințelor Consiliului de Miniștri, „*problema evreiască*” a devenit prioritară pentru administrația românească, evreii fiind acuzați de atitudine filocomunistă și antiromânească ⇒ „*curățarea terenului*” în Basarabia și Bucovina;

- ordinele de exterminare a evreilor din Basarabia (cca. 80.000) și Bucovina (cca. 140.000) i-au aparținut lui Ion Antonescu, fiind puse în aplicare de Armată și Jandarmerie:

I. Basarabia: 6-9 iulie 1941 - operațiunile de „*curățare a terenului*” au eliminat mii de evrei din Edineț, Pârlița, Bălți, Lipcani, Briceni, Fălești, Mărculești, Gura Kamenca, Gura Căinari și Cetatea Albă. 17 iulie 1941 - trupele româno-germane au ocupat Chișinăul și au ucis, împreună cu populația civilă, cca. 10.000 de evrei. 24 iulie 1941 - prin Ordinul nr. 61 al guvernatorului Basarabiei, general Constantin Gheorghe Voiculescu, s-a luat decizia de înființare a ghetourilor și lagărelor de concentrare pentru evrei ⇒ cca. 80.000 de evrei au fost închiși în ghetourile din Vertiujeni (22.969), Edineț (11.762), Chișinău (11.525), Mărculești (11.000), Securenii (10.365), Răuțel (3253), Râșcani (3072) și Limbenii Noi (2634), mulți murind de foame și frig. Septembrie 1941 - debutul operațiunii de deportare a evreilor supraviețuitori (cca. 60.000) în Transnistria.

II. Bucovina: 3-9 iulie 1941 - operațiunile de „*curățare a terenului*” au executat cca. 18.000 de evrei din zona rurală (satele Ciudei, Storojineț, Ropcea, Iordănești, Pătrăuți, Panca, Boscăuți și cele din Plasa Nistrului) și orașele Herța și Cernăuți. 10 octombrie 1941 - guvernatorul Bucovinei, general Corneliu Calotescu, a dat ordinul de creare a ghetourilor ⇒ cca. 32.000 de evrei au fost închiși în ghetoul din Cernăuți, mulți murind de foame și frig. Septembrie 1941 - debutul operațiunii de deportare a evreilor supraviețuitori (cca. 45.000) în Transnistria. 20.000 de evrei din Cernăuți au fost salvați de la deportare ca urmare a intervenției primarului Traian Popovici pe lângă Ion Antonescu.

2. Deportarea evreilor în Transnistria

- 30 august 1941 - la Tighina, a fost semnat acordul româno-german prin care România a primit spre administrare teritoriul dintre Nistru și Bug, Transnistria;

- Transnistria, condusă de guvernatorul Gheorghe Alexianu (1941-1944), a fost împărțită în județe și raioane, conduse de prefecți și pretori, și a fost pregătită pentru preluarea evreilor deportați din Basarabia și Bucovina;

- 15 septembrie 1941-14 martie 1944 - cca. 150.000 de evrei din Basarabia și Bucovina au fost deportați în ghetouri (Moghilău, Lucineț, Copaihorod, Murafa, Șargorod, Djurin, Obadovca, Berșad și Nesterovka) și lagăre de concentrare (Peciora, Scazineț, Vapniarca, Bogdanovca, Domanevca și Acmețca) din Transnistria ⇒ cca. 100.000 de evrei au murit de foamete, boli și execuții sumare.

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

https://www.youtube.com/watch?v=wIDdnBIsa_I

<https://www.youtube.com/watch?v=exrxGquAiHk>

Fișă de lucru: Distrugerea comunităților evreiești din Basarabia și Bucovina

Studiați cu atenție tabelul de mai jos, apoi răspundeți cerințelor:

Situația evreilor din Basarabia (28 iunie 1940-1 ianuarie 1942)			
28 iunie 1940		1 ianuarie 1942	
Evrei	223.926	Evrei	401
Români	66.990	Români	1.409.227
Ruși	324.345	Ruși	20.325
Ucraineni	119.726	Ucraineni	-
Găgăuzi	111.206	Găgăuzi	77.228
Bulgari	171.719	Bulgari	83.600

1. Identificați populația care a cunoscut un regres demografic. Care sunt cauzele care au determinat acest regres demografic?

2. Menționați două populații care au cunoscut un spor demografic. Care sunt cauzele care au determinat acest spor demografic?

ȘCOALA COOL
EDUCAȚIE PRIN CONȚINUT

BIBLIOGRAFIE:

1. Boșcodeală, Felicia Elena, Ciobanu, Loredana, Șerban, Nicolae, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Booklet, București, 2024.
2. Waldman, Felicia, Tudorancea, Anca, Cioflâncă, Adrian, Iancu, Carol, Radu, Adriana, Romandaș, Bogdan-Florin, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Corint Logistic, București, 2024.
3. Florian, Alexandru (coordonator), Boboc, Daniel, Drăgușin, Nicolae, Matei, Petre, Petrescu, Florin, Stan, Gabriel, Stanciu, Măriuca, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2024.
4. Soare, Aurel Constantin, Săvuță, Irina Ema, Rados, Maria, Căplescu, Iuliana Maria, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Litera, București, 2024.
5. Florea, Cosmin-Ionuț, Stan, Viorica, Țigău, Dragoș Lucian, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Sigma, București, 2024.
6. Stoenescu, Alex Mihai, *Armata, mareșalul și evreii*, Editura Rao, București, 2010.
7. Comisia Internațională pentru Studierea Holocaustului în România, *Raport final*, Editura Polirom, Iași, 2005.
8. Ioanid, Radu, *Holocaustul în România*, Editura Polirom, Iași, 2019.
9. Centrul pentru Studierea Istoriei Evreilor din România „Wilhelm Filderman”, *Izvoare și mărturii. Evreii din România între anii 1940-1944*, Editura Hasefer, București, 1993-1998.

